Toespraak van mr. J.G. Rietkerk, voorzitter van de V.V.D-Tweede Kamerfractie op de Partijraad van de V.V.D te Zwolle op zaterdag 27 januari 1979.

1979: Jaar van de Europese Verkiezingen.

Bij de oprichting van de EEG hebben liberalen vooraan gestaan.

Deze gemeenschap is gebaseerd op liberale kenmerken van vrijheid van verkeer en goederen, kapitaal en personen en uitsluiting van protectionisme.

Ook bij de verkiezingen voor het Europees Parlement zijn de liberalen niet achtergebleven. Als eersten hebben de liberale partijen een gemeenschappelijk verkiezingsprogram. Een goed, waarlijk liberaal programma.

Wat Staat daarin voor ons nu centraal?

Wij willen versterking van zowel de démocratie als de samenwerking in Europa.

Versterking van démocratie door.:

- versterking van de positie van het democratisch gekozen parlement; wij willen een Europa van de burgers, niet alleen van de regeringen
- een versterking van de gelijkberechtiging in Europa;

een Europa waarin noch plaats is voor dictaten van politieke stromingen, noch van grotere landen.

Wij willen ook Portugal, Spanje en Griekenland bij de gemeenschap betrekken.

- versterking van de mensenrechten en bevordering van de emancipatie.

Wij willen versterking van de samenwerking in Europa door:

- een gemeenschappelijke aanpak van die problemen, die de landsgrenzen overschrijden, of die nu van politieke, economische of milieutechnische aard zijn.
- een bevordering van een stabiele markteconomie, waarin alle politieke economische en sociale krachten zich inzetten voor het welzijn van allen.

Wij liberalen willen geen confrontatie en verdeeldheid. Geen eenheidsworst, maar een pluriform Europa van zelfstandige staten, die hun eigen, ook culturele identiteit, moeten behouden.

Als liberalen willen wij ons met onze zusterpartijen bij dit alles juist inzetten voor versterking van het menselijk element in de grootschalige ontwikkelingen op allerlei gebied; zullen wij ons verzetten tegen-. bureaucratische, dirigistische tendenzen en ijveren voor een dynamisch, economisch en sociaal beleid met behoud van keuze- en concurrentie-mechanismen, omdat die het beste middel blijven om aan de behoeften te voldoen.

Naast de christen-democratische stroming zullen wij ons daarbij vooral ook moeten meten met de Europese 'socialisten. Die zijn er niet in geslaagd tot een gemeenschappelijk Europees verkiezings- programma te komen.
Ik wil mij dan ook maar beperken tot enkele uitspraken die van de PvdA-zijde voor de Europese verkiezingen naar voren zijn gebracht. "Wij zijn niet zomaar voor Europa, wij zijn voor een socialistisch Europa", aldus de van weinig verdraagzaamheid getuigende uitspraken van Pronk en Mevrouw van de Heuvel.
Den Uyl heeft dit wat afgezwakt en het Europese Pvda-streven omschreven als er op gericht te voorkomen dat vanuit die liberaal georienteerde EEG een uitholling van nationale ordenings-instrumenten zou plaats vinden. Die mogen alleen voor democratisch gecontroleerde bevoegdheden worden ingeruild (zie: 'uitzicht en Inzicht"). Dat zou betekenen dat de socialistische Europese politiek zich gaat beperken tot een in feite afhoudend- beleid.
Wie sprak ook alweer van progressieve bewegingen? Daar heeft ook D'66 altijd de mond van vol. Maar D'66 heeft niet de moed gehad vooraf te zeggen of het nu een socialistische of een liberale ontwikkeling van de EEG wil bevorderen.
Van Mierlo mocht geen lijsttrekker worden, omdat hij samenwerking met de socialisten voorstaat en Brinkhorst ook al niet, omdat hij teveel met de liberalen zou flirten. De heer De Goede heeft nu in opperste duidelijkheid gezegd dat D'66 apart de verkiezingen in zal gaan en straks voor progressieve besluiten zal stemmen.
Welnu, wij weten wat dat in de praktijk in Nederland heeft betekend: gewoon steun aan een socialistisch beleid en weigeren om met de liberalen samen te werken. De liberale Sympathisanten van D'66 weten waar zij aan toe zijn.
Ik zou U allen nu reeds willen opwekken ons met groot enthousiasme voor die verkiezingen in te zetten en de mensen daarvoor warm te maken. Ik weet, dat er nog wel enig scepticisme heerst over die verkiezingen. De betekenis ervan is lang nog niet tot een ieder door- gedrongen. Zij leeft nog niet voldoende bij de mensen.
De eenwording van Europa is inderdaad een lange weg, maar laten wij dan wel bedenken dat het in de geschiedenis sinds Karel de Grote niet is voorgekomen dat alle Europese landen tot een gezamenlijke politiek optreden -zijn gekomen.
En wie had nog maar veertig jaar geleden kunnen vermoeden dat de eeuwenlang met elkaar oorlog voerende Europese staten in 1979 een eigen parlement zouden krijgen, rechtstreeks gekozen door de burgers van die landen?

Vanuit dat perspectief vind ik het een geweldige gebeurtenis dat wij daar nu aan toe zijn.

Dat wij daarmee een basis leggen voor een verenigd, democratisch Europa, waarin de stem van de burgers steeds duidelijker zal gaan doorklinken.
Laten wij ons daarom met alle kracht er voor inzetten die verkie- zingen tot een succes te maken. .
Wij hebben als liberalen een uitstekende startpositie. Wij hebben een liberale federatie, wij hebben een gezamenlijk programma.
Onze medewerking is niet voorwaardelijk, wij zeggen niet dat wij nog wel zullen zien bij wie wij ons zullen aansluiten. Wij kunnen de kiezers duidelijk zeggen wat wij willen, en met wie wij voor de versterking van onze liberale idealen samenwerken.
Laten wij dat dan ook doen. Ter versterking van de démocratie en de samenwerking in Europa.
Nationale politieke verhouding
Maar deze verkiezingen zullen ook als een graadmeter gezien worden voor de nationale politieke verhoudingen. En die zijn het evenzeer waard om in de komende tijd voor onze liberale idealen te vechten.
Het kabinet is nu een jaar aan de slag. In ons verkiezings- programma hebben wij gesteld, dat het roer om moest. Dat de verstikkende stijging van de collectieve lasten moesten worden omgebogen naar de nullijn. Dat er meer ruimte moest komen voor de particulière, sector, tot verbetering van onze économie en werkgelegenheid.
Dat het persoonlijk initiatief moest worden aangemoedigd en niet af gestraft. Dat het midden- en kleinbedrijf meer ruimte moest krijgen,, kortom, dat er in plaats van een steeds maar meer bevoogdende Over- heid meer ruimte moest komen voor het beleven van de verantwoorde- lijkheid en mondigheid van de burgers.

En nu zeg ik niet dat het kabinet dit allemaal al heeft bereikt en dat wij op bepaalde onderdelen van het beleid geen kritiek hebben gehad.
Ik denk aan onze bezwaren tegen de kinderaftrek-operatie, tegen de huurwetwijziging, tegen de sanctiewet en tegen het onvoldoende mogelijk maken van de verkoop van woningwetwoningen.

Wij hebben een aantal nog niet vervulde wensen op tafel gelegd ten aanzien van het arbeidsmarktbeleid, de fiscale wetgeving, met name t.b.v. de bewoners van eigen woningen. Wij porren de bewinds- lieden op om meer te doen voor gehandicapten, voor de kruisver- enigingen. Maar waar het vooral om gaat is, dat dit kabinet een duidelijk andere koers heeft ingeslagen.

Dat het met Bestek '81 de moed heeft gehad de collectieve lasten- ontwikkeling metterdaad om te buigen, zonder dat de sociaal-zwakkere daarvan de dupe zijn geworden, alle demagogische aanvallen daarop ten spijt. Dat het geen vadertje albedil wil spelen, maar wel
ombuigingen doorvoert. Dat het zieh van zijn verantwoordelijkheid voor onze interne en externe veiligheid bewust blijkt. Dat het de onrechtvaardige inflatiebelasting voor 100% teruggeeft.
Dat het in het onderwijsbeleid de ontwikkeling van het kind weer voorrang geeft boven die van structuren.
Dat het weerstand weet te bieden tegen allerlei Verlangens van pressiegroepen als het echt niet kan. Dat het weerstand biedt aan allerlei op vergroting van overheidsmacht gerichte voorstellen van socialistische zijde.
Ik ga al deze dingen niet verder opsommen. Ik zei al, dat wij heus niet zonder kritiek zijn.

Maar wij hebben er geen behoefte aan het kabinet hinderlijk voor de voeten te lopen, wat sommigen vandaag het toppunt van goed politiek gedrag lijken te vinden, zolang het in deze richting verder koerst.
Laten wij het kabinet de ruimte geven de werkloosheid verder terug te dringen, het abortus-vraagstuk op te lossen, een evenwichtige milieuwetgeving tot stand te brengen, de verkeersproblemen aan te pakken, démocratie en decentralisatie te bevorderen en op innovatie gerichte industrie-politiek door te voeren.
Wij willen een dergelijk beleid vanuit de Kamer positief én kritisch begeleiden. In dat beleid moeten beide coalitie-partners zich uiteraard kunnen herkennen.
Een jaar geleden riep iedereen dat de V.V.D alleen maar aan het inleveren zou zijn. Nu doet Den Uyl voorkomen alsof het kabinet uitsluitend een liberaal beleid voert.
Wij zijn toen niet nerveus geworden en ik schat de wijsheid van de heer Lubbers hoog genoeg, omdat nu op zijn beurt ook niet te zijn.

Een jaar is .niet genoeg, schreef ik in ons blad. Een goed beleid is niet altijd direct populair. Wat minder gunstige opiniepeilingen kunnen danwel eens ontmoedigen. Ten onrechte overigens.
Want ik ben ervan overtuigd dat als dit kabinet de gelegenheid krijgt zijn werk af te maken, steeds meer mensen tot de overtuiging zullen komen, dat dat een beleid iS in het belang van alle burgers. En daar gaat het ons om!